

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз ОК 23/2023
29.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Милене Рашић, председника већа, Дубравке Дамјановић, Гордане Којић, Александра Степановића и Бојане Пауновић, чланова већа, са саветником Врховног суда Весном Зарић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног Александра Симовића, због кривичног дела тешко убиство из члана 114. став 5. Кривичног законика и др., одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног Александра Симовића – адвоката Александра Цвејића поднетом против правноснажних пресуда Вишег суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал К-По број 11/10, Кв-По1 број 459/22 од 28.04.2023. године и Апелационог суда у Београду, Посебно одељење Кж1-По1 11/23 од 19.06.2023. године, у седници већа одржаној дана 29.11.2023. године, једногласно донео је:

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Александра Симовића – адвоката Александра Цвејића поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал К-По број 11/10, Кв-По1 број 459/22 од 28.04.2023. године и Апелационог суда у Београду, Посебно одељење Кж1-По1 11/23 од 19.06.2023. године у односу на повреде кривичног закона из члана 439. тачка 2) и 3) ЗКП, док се у осталом делу захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног **ОДБАЦУЈЕ**.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал КПо1 број 11/10, Кв-По1 број 459/22 од 28.04.2023. године усвојен је захтев браниоца осуђеног Александра Симовића, адвоката Милоша Зековића, за изрицање јединствене казне осуђеном Александру Симовићу, па су у погледу одлуке о казни преиначене правноснажне пресуде: Округног суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал К.П. број 5/03 (нови број К-По1 број 11/10) од 23.05.2007. године, која је постала правноснажна 17.09.2008. године, а којом је окривљени оглашен кривим због кривичног дела удруживање ради непријатељске делатности из члана 136 став 2 у вези става 1 ОКЗ-а, за које му је претходно утврђена казна затвора у трајању од 5 година, због

кривичног дела убиство највишег представника државне заједнице и држава чланица из члана 310. КЗ у вези члана 345. КЗ, за које му је претходно утврђена казна затвора у трајању од 35 година и кривичног дела убиство у покушају из члана 47 став 1 КЗ РС у вези члана 30 КЗ, за које му је претходно утврђена казна затвора у трајању од седам година те му је изречена јединствена казна затвора у трајању од 35 година у коју му је урачунато време проведено у притвору; Окружног суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал К-По1 број 3/04 (нови К-По1 број 22/10) од 18.01.2008. године која је постала правноснажна дана 15.10.2009. године, а којом је окривљени оглашен кривим због кривичног дела тешко убиство из члана 114. став 1. тачка 3) и 9) КЗ-а за које му је претходно утврђена казна затвора у трајању од 15 година, кривично дело убиство из члана 47 став 1 КЗ РС у вези члана 24 ОКЗ, за које му је претходно утврђена казна затвора у трајању од 13 година; кривично дело тешко убиство у помагању из члана 114 став 1 тачка 9) КЗ-а у вези члана 35. КЗ, за које му је претходно утврђена казна затвора у трајању 15 година, кривично дело тешко убиство из члана 114. КЗ тачка 9) КЗ у вези члана 35. КЗ, за које му је претходно утврђена казна затвора у трајању од 15 година, кривично дело отмица из члана 64. став 4. у вези става 1. КЗ РС извршеног у саизвршилаштву, за које му је претходно утврђена казна затвора у трајању од 10 година, кривично дело отмица из члана 134. став 3. КЗ, за које му је претходно утврђена казна затвора у трајању од 15 година, кривично дело отмица из члана 134 став 3 КЗ, за које му је претходно утврђена казна затвора у трајању од 15 година и кривичног дела тероризам из члана 125 ОКЗ-а, кажњиво по члану 139 ОКЗ-а, за које му је претходно утврђена казна затвора у трајању од 15 године те му је изречена јединствена казна затвора у трајању од 35 година; Четвртог општинског суда у Београду К.број 843/04 од 29.05.2008. године која је постала правноснажна 09.04.2010. године којом је окривљени оглашен кривим због два кривична дела отмица из члана 64. став 2. у вези става 1. КЗ РС у вези члана 22. КЗ СРЈ, за која дела су му претходно утврђене казне затвора од по 3 године и 6 месеци и за кривично дело отмица из члана 64. став 1. КЗ РС у вези члана 22. КЗ СРЈ, за које му је претходно утврђена казна затвора у трајању од 2 године и 6 месеци, те му је изречена јединствена казна затвора у трајању од 8 година у коју казну му је урачунато и време које је окривљени провео у притвору; Вишег суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал К-По1 број 1/12 од 17.12.2013. године која је постала правноснажна 16.05.2014. године којом је окривљени оглашен кривим због кривичног дела тешко убиство из члана 114. тачка 5) КЗ Републике Србије, за које му је претходно утврђена казна затвора у трајању од 20 година и кривичног дела недозвољено држање оружја и експлозивних материја из члана 348. став 3. у вези става 2. и 1. КЗ-а, за које му је претходно утврђена казна затвора у трајању од 2 године и изречена јединствена казна затвора у трајању од 20 година, па је окривљеног, узимајући као претходно утврђене казне затвора по правноснажним пресудама Окружног суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал К.П. број 5/03 (нови број К-По1 број 11/10) од 23.05.2007. године, која је постала правноснажна 17.09.2008. године, у трајању од 35 година; Окружног суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал К-По1 број 3/04 (нови К-По1 број 22/10) од 18.01.2008. године која је постала правноснажна дана 15.10.2009. године у трајању од 35 година, Четвртог општинског суда у Београду К.број 843/04 од 29.05.2008. године која је постала правноснажна 09.04.2010. године. у трајању од 8 година и Вишег суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал К-Пој број 1/12 од

17.12.2013. године која је постала правноснажна 16.05.2014. године у трајању од 20 година, осудио на јединствену казну затвора у трајању од 35 година у коју му је урачунато време проведено у притвору.

Пресудом Апелационог суда у Београду, Посебно одељење Кж1-По1 11/23 од 19.06.2023. године одбијене су као неосноване жалбе бранилаца окривљеног а пресуда Вишег суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал К-По1 број 11/10, Кв-По1 број 459/22 од 28.04.2023. године, потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда, захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног због повреде закона из члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји поднети захтев, преиначи побијане пресуде и окривљеног осуди на јединствену казну затвора у трајању од 20 година.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Врховном јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је неоснован у делу који се односи на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) и 3) ЗКП, док у осталом делу нема прописан садржај.

Бранилац окривљеног као разлог подношења захтева за заштиту законитости истиче повреду закона из члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, без прецизирања законских разлога за подношење захтева прописаних чланом 485. став 4. ЗКП, наводећи да је у погледу кривичног дела за које је окривљени оглашен кривим примењен закон који се не може применити и јер је одлуком о кривичној санкцији повређен закон, на који начин се суштински истичу повреде кривичног закона из члана 439. тачка 2) и 3) ЗКП. По наводима захтева, суд је погрешно применио одредбу члана 5. став 2. КЗ имајући у виду да је окривљеном изрекао јединствену казну затвора у трајању од 35 година по старом закону а требало је да примени Кривични законик објављен у Службеном гласнику Републике Србије број 35/2019, као повољнији за окривљеног, који не прописује казну затвора у трајању дужем од 20 година, а коју казну је требало изрећи као јединствену. Бранилац окривљеног наводи и да иако нови закон прописује казну доживотног затвора, имајући у виду да је предмет поступка израцање јединствене казне применом одредби о стицају кривичних дела, казна доживотног затвора може бити изречена једино ако је утврђена у некој од пресуда, што у конкретном није случај.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости у вези повреде из члана 439. тачка 2) ЗКП браниоца окривљеног Александра Симовића се не могу прихватити као основани из следећих разлога:

Одредбом члана 5. став 1. Кривичног законика („Службени гласник РС“ бр.72/09... 35/2019) прописано је да се на учиниоца кривичног дела примењује закон који је важио у време извршења кривичног дела, а према одредби става 2. истог члана, ако је после извршења кривичног дела измењен закон једном или више пута, примениће се закон који је најблажи за учиниоца.

Чланом 43. Кривичног законика који се примењивао од 01.01.2006. до 30.11.2019. године, којим су прописане врсте казни, одређено је да се учиниоцу кривичног дела могу изрећи: казна затвора, новчана казна, рад у јавном интересу и одузимање возачке дозволе.

Чланом 45. став 1. Кривичног законика, који се примењивао у време изрицања казни затвора, као закона који је био најблажи за учиниоца, прописано је да казна затвора не може бити краћа од 30 дана нити дужа од 20 година. Ставом 3. овог члана одређено је да се за најтежа кривична дела и најтеже облике тешких кривичних дела може уз казну из става 1. изузетно прописати и казна затвора од 30 до 40 година.

Законом о изменама и допунама Кривичног законика („Службени гласник РС“ бр. 35/2019) који је ступио на снагу и примењује се од 01.12.2019. године, у одредби члана 44а у ставу 1. предвиђено је да се за најтежа кривична дела и најтеже облике тешких кривичних дела може уз казну затвора изузетно прописати и казна доживотног затвора.

Одредбом члана 114. тачка 3) Кривичног законика („Сл.Гласник РС број 85/05 који се примењивао од 01.01.2006. године) прописано је да се затвором од најмање десет година или затвором од тридесет до четрдесет година кажњава лице које другог лиши живота и при томе са умишљајем доведе у опасност живот још неког лица.

Одредбом члана 310. Кривичног законика („Сл.Гласник РС број 85/05 који се примењивао од 01.01.2006. године) прописано је да ко у намери угрожавања уставног уређења или безбедности Србије или СЦГ лиши живота председника СЦГ, председника државе чланице, председника Скупштине СЦГ, председника скупштине државе чланице, председника владе државе чланице, председника Суда СЦГ, председника уставног суда државе чланице, председника врховног суда државе чланице или највишег тужиоца државе чланице казниће се затвором најмање десет година или затвором од тридесет до четрдесет година.

Законом о изменама и допунама Кривичног законика („Службени гласник РС“ бр. 35/2019) је за кривично дело у ставу 1. тачка 3) члана 114. Кривичног законика и кривично дело из члана 310. Кривичног законика предвиђена казна затвора од најмање 10 година или доживотни затвор.

Правни континуитет посебне врсте казни прописаних за најтежа кривична дела и најтеже облике истих кривичних дела изводи се разматрањем садржаја наведених одредаба кривичног законика и запрећене казне за конкретно кривично дело у посебном распону и максимуму од 30 до 40 година, што сада одговара доживотном затвору.

Имајући у виду одредбе општег дела Кривичног законика (врсте казни, претпоставке и услови за прописивање казне затвора...) чланом 43, чланом 45. став 3. Кривичног законика („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 121/12... 35/19) несумњиво је у Кривичном закону важећем у време извршења конкретних кривичних дела прописана посебна врста казне – затвор од 30 до 40 година док је у време спајања односно поступка изрицања јединствене казне то доживотни затвор (члан 44а Кривичног законика).

Посебан део Кривичног законика у време извршења кривичног дела тешко убиство из члана 114. тачка 3) Кривичног законика и кривичног дела из члана 310. Кривичног законика, прописује могућност да суд изрекне окривљеном затвор од 30 до 40 година, за коју казну се суд и определио и окривљеног Александра Симовића осудио на казну затвора у трајању од 35 година у коју му се урачунава и време проведено у притвору.

Полазећи од наведеног, а имајући при томе у виду одредбу члана 5. Кривичног законика, који регулише временско важење кривичног законодавства и примену блажег закона, као и цитиране законске одредбе, по оцени Врховног суда нижестепеним пресудама, није повређен закон на штету окривљеног, у смислу члана 439. тачка 2) ЗКП, будући да је на окривљеног Александра Симовића правилно примењен Кривични законик који је најблажи за окривљеног.

С обзиром на то да су казне затвора од 30 до 40 година и доживотни затвор посебне врсте казне које су у кривично правни систем уведене као замена за укинуту смртну казну, неприхватљив је став одбране, да је казна затвора од 20 година најблажа и стога једина казна која се у конкретном случају могла изрећи окривљеном.

Правилно је суд применио закон који је важио у време изрицања свих правноснажних пресуда за које је осуђени поднео захтев за спајање казни, при чему је у две од тих пресуда правноснажно изречена казна затвора у трајању од 35 година а која чињеница се не може изменити ни у ком случају након правноснажно донетих одлука, те је сходно томе надаље суд правилно применио одредбу члана 60. став 2. тачка 1) КЗ (Сл.Гл. РС бр. 85/05 ... 94/2016 који је ступио на снагу 01.06.2006. године и примењивао се до 01.12.2019. године), а која одредба управо предвиђа начин на који ће суд извршити спајање казни и правила за изрицање јединствене казне, ако је за неко од кривичних дела у стицају утврдио казну затвора од 30 – 40 година, као што и јесте у конкретном случају.

Измена закона у погледу врсте законом предвиђених кривичних санкција која је извршена након правноснажности свих пресуда чије спајање је тражено свакако не може имати утицаја на већ првонасно окончане кривичне поступке и правноснажно изречене кривичне санкције.

Дакле, након правноснажно окончаног кривичног поступка искључена је примена одредбе члана 5. став 2. КЗ, када се ради о већ изреченим кривичним санкцијама, а примена општих одредаба КЗ које се односе на стицај кривичних дела у поступку за изрицање јединствене казне, у смислу члана 552. ЗКП, у конкретном случају је везана управо за закон који је предвиђао могућност изрицања казне затвора у трајању од 30 – 40 година, као јединствене казне, у ситуацији да је за неко од кривичних дела у стицају утврдио ту казну, а то је КЗ (Сл.Гл. РС 85/05 ... 94/2016). Сем тога изменама кривичног законика који се примењује од 01.12.2019. године (па дакле и у време доношења одлука против којих је поднет захтев за заштиту законитости) за кривична дела за која је окривљени правноснажно осуђен (кривично дело из члана 114. КЗ и 310. КЗ) прописана је казна затвора најмање 10 година или доживотни затвор, што је дакле строжија кривична санкција у односу на казну прописану за та дела према КЗ (Сл.Гл.РС 85/05 ... 94/2016), а одредба члана 60. став 2. тачка 1) истог закона регулише правило за изрицање јединствене казне ако је за неко кривично дело у стицају утврђена казна доживотног затвора, па је јасно да се у конкретном случају исти и не може применити, нити се уопште ради о „блажем“ закону како се то неосновано истиче у поднетом захтеву за заштиту законитости.

С тим у вези, од стране овога суда оцењени су као неосновани и наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Александра Симовића којима се истиче да је одлуком о кривичној санкцији повређен закон и указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 3) ЗКП, имајући у виду да је суд правилно применио одредбу члана 60. став 2. тачка 1) Кривичног законика и окривљеног Александра Симовића осудио на

јединствену казну затвора у трајању од 35 година, коју је узео као утврђену из пресуда Окружног суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал К.П.број 5/03 (нови број К-По1 број 11/10) од 23.05.2007. године, која је постала правноснажна 17.09.2008. године и К-По1 број 3/04 (нови К-По1 број 22/10) од 18.01.2008. године која је постала правноснажна дана 15.10.2009. године.

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Александра Симовића у преосталом делу нема прописан садржај.

Бранилац окривљеног у преосталом делу захтева наводи да је повређен члан 7. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода а чиме се у суштини указује на повреду закона из члана 485. став 1. тачка 3) ЗКП.

Када се захтев за заштиту законитости подноси из разлога прописаних одредбом члана 485. став 1. тачка 3) ЗКП, то се, према одредби члана 484. ЗКП, уз захтев мора доставити и одлука Уставног суда или Европског суда за људска права којом је утврђена повреда људског права и слободе окривљеног или другог учесника у поступку, а које је зајемчено Уставом или Европском конвенцијом о заштити људских права и основних слобода и додатним протоколима. Имајући у виду да у конкретном случају подносилац захтева за заштиту законитости уз захтев није доставио одлуку Уставног суда или Европског суда за људска права, то је Врховни суд нашао да у погледу ових повреда захтев за заштиту законитости нема прописан садржај.

Са изнетих разлога, налазећи да побијаним пресудама нису учињене повреде кривичног закона из члана 439. тачка 2) и 3) ЗКП, на које се неосновано указује захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног Александра Симовића – адвоката Александра Цвејића, Врховни суд је, на основу члана 491. став 1. ЗКП, захтев у односу на наведене повреде одбио као неоснован, док је у осталом делу, на основу члана 487. став 1. тачка 3) ЗКП и члана 484. ЗКП, захтев одбацио и одлучио као у изреци пресуде.

**Записничар-саветник,
Весна Зарић,с.р.**

**Председник већа-судија,
Милена Рашић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић